

Hovedhjørnестenen

Erik A. Nielsen i "Kristendommens retorik:"

[Nedenfor bibelcitater og redaktørens kommentar til 20 s. e. trinitatis B 2024]

Når Jesus gentagne gange i NT benævnes hovedhjørnестenen, [Mt. 21,42 og par, Apg 4,11, Ef. 2,20 1. Pet. 2,6-7 med citat af Es. 28,16-17] rækker dette motiv ... helt tilbage til den sten, den sovende Jakob hviler hovedet på, da han drømmer om stigen, der sænkes ned fra himlen (1 Mos 28, 16-17). Denne sten er måske Det gamle Testaments første præfiguration af Jerusalemstemplet...

Jakob helliger stenen ved at overhælde den med olie, og han kalder stedet Betel, der betyder Guds hus. Ved sin opvågning er han opfyldt af en angstfyldt ærefrygt, som om han intetanende har krænket et helligsted... da sagde han: „Sandelig, HERREN er på dette sted, og Jeg vidste det ikke! Og han blev angst og sagde: »Hvor forfærdeligt er dog dette sted! Visselig, her er Guds hus, her er Himmelens port!" (1 Mos 28,16-17). ..

Hvor afgørende dette citat har været for opfattelsen af helligstedet og den helligfrygt, det vækker, fremgår af, at Vulgatas version (*terribilis est locus iste*) findes som indskrift i adskillige kirker, og i Danmark.... [opfattelsen og den fornemmelse af helligfrygt, det vækker .. inskriptionen findes på de låger som i Nørup Kirke adskiller skibet fra koret – alteret i ikonografisk berøring med Jakobsstigen]. (Kristendommens retorik s. 184).

...Jesu udfordring til templet, i hvis Allerhelligste arken med lovtavlerne opbevaredes, forstås som en knusning af stentavlerne i en radikalere forstand, end da Moses knuste dem i vrede over israelitternes afguderier. I knusningen gøres nu loven fri af sin forstening og skrives ved Jesu opstandelse ind på et materiale, hvor dens strenghed og fuldkommenhed kan blive levende og medlevende, som det anorganiske bliver, når det opløftes til det organiske. Stigningen fra stentavlen til hjertets kødtavler er led i den større og forbløffende typologisk *Steigerung*, der løfter udvendige fænomener og ordninger ind i den menneskelige krop og gør den til det nye tempel, hvori fremtidens gudsdyrkelse skal foregå. Dette er den nye hellige ånds overstråling af al gammel og skræmmende fremmed helligkraft. Det er en uhørt auraforvandling. Loven i hjertet er den nye lovbog... der levende og åndende ligger på legemets højalter.

Den metaforiske bevægelse i denne typologi er en stigning fra det anorganiske til det organiske og legemligt-menneskelige. Ind i dette stigningsmønster passer en anden af bygningsmetaforerne i Det nye Testamente, hentet fra det berømte sted i 1 Pet 2,4-8: Kom til ham, den levende sten, der vel er vræget af mennesker, men udvalgt og kostelig .... (s. 292)

Erik A. Nielsen Kristendommens retorik (2009)

Bibelsteder:

Det frygtindgydende sted

Da Jakob vågnede, sagde han: »Herren er i sandhed på dette sted, og jeg vidste det ikke!« Og han blev grebet af frygt og sagde: »Hvor er dette sted frygtindgydende! Det er jo selve Guds hus, det er himlens port!« [1. Mos. 28,16-17](#)

Jeg gør ret til målesnor og retfærdighed til lodline.

Derfor siger Gud Herren: »Se, i Zion lægger jeg en grundsten, en prøvet sten. Det er en kostbar hjørnестen, der lægges. Den, der tror, skal ikke være urolig. Jeg gør ret til målesnor og retfærdighed til lodline. Hagl skal fejje jeres tilflugt af løgn bort... [Es. 28,16-17](#)

Den vragede sten

Jesus sagde til dem: »Har I aldrig læst i Skrifterne:

Den sten, bygmestrene vragede,
er blevet hovedhjørneste.

Det er Herrens eget værk,
det er underfuldt for vore øjne?

Derfor siger jeg jer: Guds rige skal tages fra jer og gives til et folk, som bærer dets frugter. Og den, der falder over denne sten, bliver kvæstet, men den, som stenen falder på, vil den knuse.« [Mt. 21,42-44](#)

Levende sten

Kom til ham, den levende sten, som blev vraget af mennesker, men er udsøgt og kostbar for Gud, og lad jer selv som levende sten bygges op til et åndeligt hus, til et helligt præsteskab, der bringer åndelige ofre, som takket være Jesus Kristus er kærkomne for Gud. For der står i Skriften: Se, i Zion lægger jeg en hjørneste, udvalgt og kostbar. Den, der tror på ham, skal ikke blive til skamme. For jer, som tror, er den altså kostbar; men for dem, som ikke tror, er den sten, bygmestrene vragede, blevet hovedhjørneste og en anstødssten, en klippe til at snuble over; det er dem, der tager anstød i deres ulydighed mod ordet, og dertil var de også bestemt. [1. Pet. 2,4-8](#)

Redaktørens bemærkninger

– som blev bragt redaktionelt [20. s. e. trin 2024](#) på Teksten denne uge.

Den typologiske tolkningsmåde er lidt en fremmed måde at tænke på for os. Erik A. Nielsen arbejder meget med den. Måske kan den tanke rykke noget hos os, at Kristus som hovedhjørneste på den ene side spejler stenen, som patriarken Jakob lagde sit hoved på, og erfarede at besøget i Guds hus ved himmelens port ikke bare var et åndeligt hyggebesøg, men en ærefrygtskabende rystelse, og så på den anden side spejler 1. Petersbrevs ord, at han er den sten, som forbliver levendegørende, så menigheden som krop ikke forstener. Tåler vi det? At med den hovedhjørneste, som Kristus er, bliver **ret(færd(ighed))** målesnor og lodline for os? Tåler vi det - sådan i den verden vi lever i? I al den uret, vi er med i, er konfronteret med – måske afmægtige, men måske alligevel mere mægtige end vi bryder os om? I hvert fald er der en chance for at vi rystes og ikke forstener i den selvretfærdighed, der i øvrigt er på tale i dagens tekst. En chance for at vi rystes af Guds storhed. Vi gør Gud lille på flere måder. I fad moralisme (individuel/privat og samfundsmæssig) eller vi putter Gud ind i vores gruppeidentitet – gruppeidentiteter flourer – men lad os holde os til det særlige kirkelige segment, for nu at snakke om, hvad der vedkommer os. Vi skal lade os ryste, så vores mulige stenhjerte bliver et hjerte af kød og blod. Nej-hjerter blive ja-hænder. Fordi Gud alligevel går med. Nogle gange kan vi vel sige det så enkelt som Jeanette Capion: i det øjeblik nej'et begynder at snige sig ind i mit liv igen, og jeg begynder at miste overskuddet, så er det, at Kristus går lige ved siden af mig og beder mig sige JA!

Kristen Skriver Frandsen